

[Avaleht](#) > ... > [Perekonnaasjad Ja Pärimine](#) > [Pärimine](#) > [Pärimine](#) > [Croatia](#)

Pärimine

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Käesolev teabeleht on koostatud koostöös [Euroopa Liidu Notariaatide Nõukoguga](#).

1 Kuidas koostatakse surma puhuks tehtud korraldus (testament, ühine testament, pärimisleping) vara üleminekuks?

Pärimisõigust käsitlevad sätted ning reeglid, mille alusel kohtud, muud ametiasutused ja volitatud isikud menetlevad pärimisasju, on sätestatud pärimisseaduses (*Zakon o nasljeđivanju*) (*Narodne Novine* (NN; Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne) nr 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 ja 14/19).

Surma puhuks võib vara kohta korralduse teha testamendi kujul. Testamendi võib teha iga täiemõistulik vähemalt 16aastane isik.

Kehtiv on ainult seaduses sätestatud vormis koostatud testament, mis vastab seaduses sätestatud tingimustele. Tavapärares oludes võib testamendi koostada avaliku testamendi või eratestamendi kujul ning suulise testamendi võib koostada erandlike asjaolude korral.

Eratestament on omakäeline testament ja koostatakse tunnistajate juuresolekul. Omakäeline testament on käsikirjaline testament, mille on allkirjastanud testaator. Tunnistajate juuresolekul võib teha testamendi lugemis- ja kirjutamisvõimeline testaator, tunnistades kahe samaaegselt kohal viibiva tunnistaja ees, et dokument – olenemata sellest, kes selle on koostanud – on testaatori isiklik tahteavaldus, ning allkirjastades selle dokumendi nende juuresolekul. Tunnistajad peavad testamendile andma oma allkirjad.

Avalik testament tehakse ametiasutuste osalusel. Igaüks võib teha kehtiva testamendi avaliku testamendi kujul. Isik, kes ei oska lugeda või kirjutada oma nime, võib tavapärasel juhul teha testamendi ainult avaliku testamendi kujul. Avaliku testamendi võib testaatori palvel teha mõni seaduse kohaselt selleks volitatud isik: esimese astme kohtu kohtunik (*sudac općinskog suda*), esimese astme kohtu nõunik (*sudski savjetnik*) või notar (*javni bilježnik*) ning Horvaatia Vabariigi konsul või diplomaatiline esindaja / konsulaaresindaja välismaal. Volitatud isiku poolt avaliku testamendi koostamisel läbiviidavad vajalikud menetlused ja tehtavad toimingud on sätestatud õigusaktides.

Testaator, kes soovib teha rahvusvahelise testamendi, peab esitama avalduse avalikke testamente koostama volitatud isikule. Rahvusvahelise testamendi koostamise eesmärk on tagada, et seda tunnustaks vormikohase testamendina 1973. aasta konventsiooni (rahvusvahelise testamendi vormi käsitleva ühtse õiguse kohta) osalisriigid ning need riigid, kes on võtnud rahvusvahelist testamenti käsitlevad sätted üle oma õigusesse.

Vaid erakorraliste asjaolude puhul, mis ei võimalda testamenti teha muus kehtivas vormis, võib testaator teha oma viimase testamendi suuliselt kahe samaaegselt kohal viibiva tunnistaja juuresolekul. Selline testament kaotab kehtivuse pärast seda, kui nende erakorraliste asjaolude lõppemisest on möödunud 30 päeva.

Pärimislepingud (leping, mille kohaselt isik pärandab oma vara või osa sellest teisele lepingupoolele või kolmandale isikule), tulevase pärandi või annakuga seotud lepingud (leping, mille kohaselt isik võõrandab

oodatava pärandi; kolmanda elusoleva isiku pärandiga seotud leping; leping annaku või mis tahes muu hüve kohta, mida lepinguosaline loodab saada pärandina, mis ei ole veel avanenud) ning testamendi sisuga seotud lepingud (leping, mille kohaselt isik kohustub lisama oma testamenti teatavaid klausleid või neid sealt välja jätma või tühistama või jõusse jätma oma testamendi teatavad klauslid) ei ole Horvaatia õiguse kohaselt lubatud ning sellised lepingud on seega tühised.

Horvaatia õiguse kohaselt on lubatud sõlmida eluajal lepinguid vara üleandmise ja jagamise kohta. Tegemist on lepinguga, mille üleneja sugulane (üleandja) sõlmib oma alanejate sugulastega ning millega ta jagab ja annab oma alanejatele sugulastele täielikult või osaliselt üle vara, mis lepingu sõlmimise ajal talle kuulub. Selleks et leping oleks kehtiv, on vajalik kõigi laste ja teiste üleandja vara seaduse järgi pärivate alanejate sugulaste nõusolek. Leping tuleb koostada kirjalikult ning selle peab kinnitama pädeva kohtu kohtunik või see peab olema koostatud notariaalaktina või seda peab kinnitama notar (s.t leping peab olema muudetud õiguslikult siduvaks). Lepinguga võib olla hõlmatud üleandja abikaasa ning sellisel juhul on vajalik ka tema nõusolek. Kõnealuse lepinguga hõlmatud vara ei arvata pärandvara hulka ning samuti ei võeta seda arvesse pärandvara väärtuse kindlaksmääramisel.

Horvaatia õiguse kohaselt ei ole lubatud sõlmida lepingut veel avanemata pärandist loobumiseks. Erandina võib alaneja sugulane, kes võib iseseisvalt oma õigusi kasutada, sõlmida üleneja sugulasega lepingu, mille kohaselt ta loobub eelnevalt pärandist, millele tal oleks õigus üleneja sugulase surma korral. Sellise lepingu võib sõlmida ka abikaasa seoses pärandiga, mille ta päriks abikaasa surma korral. Leping tuleb koostada kirjalikult ning selle peab kinnitama pädeva kohtu kohtunik või see peab olema koostatud notariaalaktina või seda peab kinnitama notar (s.t leping peab olema muudetud õiguslikult siduvaks).

2 Kas korraldus tuleb registreerida? Kui jah, siis kuidas?

Andmed selle kohta, et testament on koostatud, hoiule antud ja välja kuulutatud, kantakse Horvaatia testamentide registrisse (*Hrvatski upisnik oporuka*), mida haldab Horvaatia notarite koda (*Hrvatska javnobilježnička komora*). Testaatori soovil esitavad need andmed registreerimiseks pädevad kohtud, notarid, advokaadid ja testamendi teinud isikud. Testamendi registreerimine Horvaatia testamentide registris ei ole kohustuslik ning asjaolu, et testamenti ei ole sellesse registrisse kantud ega antud mingisse konkreetsele kohta hoiule, ei muuda testamenti veel kehtetuks.

Enne testaatori surma ei ole võimalik registris sisalduvat teavet avaldada kellelegi peale testaatori või sellise isiku, kellele testaator on selleks andnud sõnaselged volitused.

Pärimismenetluste puhul peab menetlust toimetav kohus või notar nõudma Horvaatia testamentide registrist välja kogu teabe lahkunu võimalike testamentide kohta.

3 Kas surma puhuks tehtavatele korraldustele esineb muid piiranguid (nt pärandi sundosa)?

Testaatori vara käsutamise vabadus on piiratud sundosa saama õigustatud isikute õigusega pärandi sundosale.

Isikud, kellel on õigus pärandi sundosale, on:

- testaatori alanejad sugulased, lapsendatud lapsed, testaatori kui partneri hoole all olevad lapsed ja nende alanejad sugulased, testaatori abikaasa või mitteabiellulise kooselu partner, testaatori registreeritud partner või registreerimata kooselu partner – neil on õigus pärandi sundosale, mis moodustab poole sellest osast, mille nad oleksid pärinud seaduse järgi, kui testamenti ei oleks olnud;
- testaatori vanemad, lapsendajad ja teised ülenejad sugulased – neil on õigus pärandi sundosale ainult juhul, kui neil on püsiv töövõimetus ja puuduvad toimetulekuks piisavad vahendid, ning nende sundosa suurus on kolmandik sellest osast, mille nad oleksid pärinud seaduse järgi, kui testamenti ei oleks olnud.

Sundosa saama õigustatud isikutel on õigus nõuda sundosa ainult siis, kui neil on konkreetset juhul õigus pärida seadusjärgsete pärijatena.

See, mille alusel võib testaator jätta testamendist täielikult või osaliselt välja sundosa saama õigustatud isiku, on õigusaktides kindlaks määratud. Testaator võib seda teha, kui pärija on tema vastu toime pannud tõsise

õigusrikkumise ning rikkunud seega õiguslikke või moraalseid kohustusi, mis tulenevad pärija ja testatori vahelistest perekonnasuhetest; kui pärija on tahtlikult toime pannud raske kuriteo testatori või tema abikaasa, lapse või vanema vastu; kui pärija on toime pannud kuriteo Horvaatia Vabariigi vastu või rahvusvahelise õigusega kaitstud väärtuste vastu või kui pärija elab teiste kulul või ebaausat elu. Testaator, kes soovib pärija testamendist välja jätta, peab seda testamendis ütleva sõnaselgelt, esitades samas sellise väljajätmise põhjused. Väljajätmise põhjused peavad eksisteerima testamendi tegemise ajal. Testamendist väljajätmise korral kaotab pärija pärimisõiguse vastavalt väljajätmise ulatusele ning teiste testatori võimalike pärijate õigused määratakse kindlaks nii, nagu oleks väljajäetud pärija surnud enne testaatorit.

Lisaks võimalusele jätta pärandi sundosa saama õigustatud isikud testamendist välja võib testaator sõnaselgelt jätta sundosa saama õigustatud alaneja sugulase osaliselt või täielikult sellisest osast ilma, kui alanejal on palju võlgasid või ta on pillaja. See osa läheb sel juhul selle alaneja sugulase asemel tema alanejatele sugulastele. Selline sundosa saamise õigusest ilmajätmine on õiguspärane ainult juhul, kui testatori surma ajal on õigusest ilmajäänud isikul alaealine laps või varem surnud lapse alaealine laps (s.t lapselaps) või täisealine laps või varem surnud lapse täisealine laps (s.t täisealine lapselaps), kes on töövõimetu või puudega. Sundosa saamise õigusest ilma jäänud pärija pärib testaatorilt selle osa, millest teda ei ole ilma jäetud, ning samuti juhul, kui õigusest ilmajätmise põhjused testatori surma ajal enam ei eksisteeri.

4 Kui surma puhuks ei ole korraldust tehtud, kes pärib siis ja kui palju?

Kui testaator ei ole jätnud testamenti, pärivad tema vara seaduse alusel seadusjärgsed pärijad pärimisjärjekorras. Seejuures lähtutakse põhimõttest, et pärimisjärjekorras kõrgemal astmel olevad pärijad välistavad madalamal astmel olevate pärijate pärimisvõimaluse.

Testaatori seadusjärgsed pärijad on:

- alanejad sugulased, lapsendatud lapsed ja testatori kui partneri hoole all olevad lapsed ja nende alanejad sugulased;
- abikaasa;
- mitteabielulise kooselu partner;
- registreeritud partner;
- registreerimata kooselu partner;
- vanemad;
- lapsendajad;
- õed-vennad ja nende alanejad sugulased;
- vanavanemad ja nende alanejad sugulased;
- muud ülenejad sugulased.

Pärimisõiguse seisukohast on mitteabielulise kooselu partner võrdne abikaasaga ning väljaspool abielu sündinud lapsi ja nende alanejaid sugulasi koheldakse võrdselt abielus sündinud laste ja nende alanejate sugulastega. Mitteabieluline liit, mis annab seadusliku pärimisõiguse, on kooselu vallalise naise ja vallalise mehe vahel, mis on kestnud mõnda aega (vähemalt kolm aastat või kui sellisest kooselust on sündinud ühine laps, siis vähem) ning see on lõppenud testatori surmaga, tingimusel et on täidetud abielu kehtivusele seatud eeltingimused.

Pärimisõiguse seisukohast on registreeritud partner võrdne abikaasaga ning testatori kui partneri hoole all olevaid lapsi käsitatakse võrdselt tema enda lastega. Registreeritud kooselu on kooselu kahe samast soost isiku vahel, mis on sõlmitud pädeva asutuse juures vastavalt erioigusnormis (samasooliste isikute kooselu seadus (*Zakon o životnom partnerstvu osoba istog spola*)) sätestatule.

Pärimisõiguse seisukohast on registreerimata kooselu partner võrdne mitteabielulise kooselu partneriga. Registreerimata kooselu on kooselu kahe samast soost isiku vahel, kes ei ole sõlminud registreeritud kooselu pädeva ametiasutuse juures, tingimusel et kooselu on kestnud vähemalt kolm aastat ning on algusest peale vastanud registreeritud kooselu kehtivuse eeltingimustele.

Testaatori alanejad sugulased ja abikaasa pärivad esimeses järjekorras. Esimese järjekorra pärijad pärivad võrdses osades. Sellises järjekorras pärimisel kohaldatakse *per stirpes*'i põhimõtet (pärand jaotatakse järglasliinide vahel võrdselt), nii et see osa pärandvarast, mis oleks läinud muidu varem surnud lapsele, kui ta oleks testaatorist kauem elanud, läheb nüüd võrdses osades tema lastele, s.t testatori lapselastele. Kui mõni lapselastest on surnud enne testaatorit, läheb see osa, mille see lapselaps oleks pärinud juhul, kui ta oleks

testaatori surma ajal elanud, nüüd võrdsetes osades tema lastele, s.t testaatori lapselapselastele ja nii edasi, kuni testaatori viimase alaneja sugulaseni.

Kui testaatoril ei olnud järglasi, pärivad tema vara teise järjekorra pärijad, s.t testaatori vanemad ja abikaasa. Testaatori vanemad pärivad poole pärandvarast ja testaatori abikaasa teise poole. Kui mõlemad vanemad on surnud enne testaatorit, pärib kogu vara abikaasa. Kui testaatoril ei ole üleelanud abikaasat, pärivad testaatori vanemad kogu pärandvara võrdsetes osades; kui üks testaatori vanematest on surnud enne testaatorit, pärib selle osa pärandvarast, mis oleks läinud asjaomasele vanemale, kui ta oleks testaatorist kauem elanud, nüüd teine vanem. Testaatori õed-vennad ja nende alanejad sugulased pärivad teise järjekorra pärijatena, kui testaatoril ei ole üleelanud abikaasat ning kui üks testaatori vanematest või mõlemad neist on surnud enne testaatorit. Sellisel juhul (kui üks testaatori vanematest või mõlemad neist on surnud enne testaatorit, kellel ei ole üleelanud abikaasat) pärivad selle osa pärandvarast, mis muidu oleks läinud kummalegi vanemale, kui nad oleksid elanud testaatorist kauem, nüüd nende lapsed (s.t testaatori õed-vennad), nende lapselapsed, lapselapselapsed ja kaugemad alanejad sugulased vastavalt reeglitele, mida kohaldatakse juhtumite puhul, kus testaatori vara pärivad tema lapsed ja teised alanejad sugulased. Kui üks testaatori vanematest on surnud enne testaatorit, kellel ei ole üleelanud abikaasat, ja sellel vanemal ei ole muid alanejaid sugulasi, läheb tema osa pärandvarast (mille ta oleks saanud juhul, kui ta oleks elanud testaatorist kauem) teisele vanemale. Kui ka teine vanem on surnud enne testaatorit, kellel ei ole üleelanud abikaasat, pärivad selle vanema alanejad sugulased selle osa pärandvarast, mis oleks muidu läinud mõlemale vanemale.

Kui testaatoril ei ole alanejaid sugulasi, abikaasat või vanemaid või kui testaatori vanematel ei ole alanejaid sugulasi, pärivad testaatori pärandvara kolmanda järjekorra pärijad. Nende hulka kuuluvad testaatori vanavanemad, kusjuures poole pärandvarast pärivad isapoolsed vanavanemad ja teise poole emapoolsed vanavanemad. Sama liini vanavanemad pärivad võrdsetes osades. Kui üks neist ühe liini esivanematest on surnud enne testaatorit, pärivad selle osa pärandvarast, mis oleks läinud asjaomasele esivanemale, kui ta oleks testaatorist kauem elanud, nüüd tema alanejad (lapsed, lapselapsed ja kaugemad alanejad sugulased) vastavalt reeglitele, mida kohaldatakse juhtumite puhul, kus testaatori vara pärivad tema lapsed ja teised alanejad sugulased. Kui ühe liini vanavanemad on surnud enne testaatorit ja neil ei ole alanejaid sugulasi, pärivad selle osa pärandvarast, mis oleks läinud neile, kui nad oleksid testaatorist kauem elanud, nüüd teise liini vanavanemad või nende alanejad sugulased.

Kui testaatoril ei ole alanejaid sugulasi või vanemaid või kui neil omakorda ei ole alanejaid sugulasi või abikaasat või vanavanemaid, kellel ei ole samuti alanejaid sugulasi, pärivad pärandvara neljanda järjekorra pärijad. Nendeks on testaatori vanavanavanemad. Ühe poole pärandvarast pärivad isapoolsed vanavanavanemad (selle osa pärivad võrdsetes osades testaatori isapoolse vanaisa vanemad ja testaatori isapoolse vanaema vanemad) ja teise poole pärivad emapoolsed vanavanavanemad (selle osa pärivad võrdsetes osades testaatori emapoolse vanaisa vanemad ja testaatori emapoolse vanaema vanemad). Kui ükski neist esivanematest ei ole enam elus, pärib selle osa, mis oleks läinud talle, kui ta oleks testaatorist kauem elanud, nüüd see esivanem, kes oli tema abikaasa. Kui üks selliste esivanemate paar ei ole enam elus, pärib need osad, mis oleks läinud muidu neile, kui nad oleksid elus olnud, nüüd sama liini teine paar. Kui ühe liini vanavanavanemad ei ole enam elus, pärivad selle osa pärandvarast, mis muidu oleks läinud neile, kui nad oleksid elus olnud, nüüd teise liini vanavanavanemad.

Kui neljanda järjekorra pärijad puuduvad, pärivad testaatori vara tema kaugemad esivanemad vastavalt tema vanavanavanemate suhtes kohaldatavatele pärimisnormidele.

5 Milline ametiasutus on pädev:

5.1 pärimisasjades?

Esimeses astmes toimetab pärimismenetlust esimese astme kohus või notar kohtu usaldusisikuna.

Esimese astme kohtu territoriaalne pädevus toimetada pärimismenetlusi määratakse kindlaks testaatori surmaaegse alalise asukoha järgi, teise võimalusena tema elukoha järgi, selle koha järgi, kus asub valdav osa tema varast Horvaatia Vabariigis, või rahvastikuregistris (*Knjiga državljana*) registreeritud elukoha järgi. Kohus usaldab pärimismenetluse toimetamise tema tööpiirkonnas tegutsevatele notaribüroodele. Juhtumid usaldatakse notaritele vastavalt justiitsministri vastu võetud eeskirjadele. Kui kohtu tööpiirkonnas tegutseb mitu notaribürood, jagatakse pärimisjuhtumid nende vahel võrdselt tähestikulises järjekorras notari perekonnanime alusel, võttes arvesse eeskirjades kindlaks määratud tööpiirkondi.

5.2 võtma vastu pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avalduse võib esitada suuliselt igas esimese astme kohtus, pärimisasju menetlevas kohtus (*ostavinski sud*) või pärimismenetlust toimetava notari juures või kirjalikult pärimisega seotud avaldust sisaldava kinnitatud dokumendi kujul pärimisasju menetlevale kohtule või pärimismenetlust toimetavale notarile.

Pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust ei saa tagasi võtta.

Pärimisega seotud avalduse esitamine ei ole kohustuslik. Leitakse, et kui isik ei ole esitanud pärandist loobumise avaldust, siis ta soovib olla pärija. Isik, kes on esitanud kehtiva avalduse pärandi vastuvõtmiseks, ei saa hiljem pärandist loobuda.

5.3 võtma vastu annaku vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Annaku vastuvõtmise või sellest loobumise avalduse võib teha suuliselt pärimisasju menetlevas kohtus või pärimismenetlust toimetava notari juures. Samuti võib pärimisasju menetlevale kohtule või pärimismenetlust toimetavale notarile esitada kinnitatud dokumendi, mis sisaldab annaku vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust.

5.4 võtma vastu pärandi sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Õigus pärandi sundosale on seadusjärgne õigus, mis omandatakse testatori surma korral. Pärandi sundosa saama õigustatud isik võib teha avalduse sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise kohta suuliselt esimese astme kohtus, pärimisasju menetlevas kohtus või pärimismenetlust toimetava notari juures. Samuti võib ta esitada avaldust sisaldava kinnitatud dokumendi pärimisasju menetlevale kohtule või pärimismenetlust toimetavale notarile.

Õigust pärandi sundosale on võimalik pärimismenetluses kasutada ainult õigustatud isiku taotluse alusel – kui pärandi sundosa saama õigustatud isik ei nõua pärimismenetluse käigus sundosa maksmist, ei pea kohus või notar kindlaks tegema tema õigust sundosale.

6 Lühikirjeldus siseriikliku õiguse kohase pärimismenetluse, sealhulgas pärandvara likvideerimise ja pärandvara jagamise kohta (sealhulgas teave selle kohta, kas kohus või muu ametiasutus algatab pärimismenetluse ametiülesande korras)

Pärimismenetlused on hagita menetlused, mille eesmärk on kindlaks teha testatori pärijad ja testatori pärandvara ning see, millised muud õigused on pärijatel, annakusaajatel ja muudel isikutel seoses pärandvaraga.

Pärimismenetlust toimetab esimese astme kohus või notar kohtu usaldusisikuna. Pärimismenetluse menetlemiseks territoriaalset pädevust omavat esimese astme kohut nimetatakse ka pärimisasju menetlevaks kohtuks. Esimese astme kohtu territoriaalne pädevus toimetada pärimismenetlusi määratakse kindlaks testatori surmaaegse alalise asukoha järgi, teise võimalusena tema elukoha järgi, selle koha järgi, kus asub valdav osa tema varast Horvaatia Vabariigis või rahvastikuregistris registreeritud elukoha järgi.

Pärimismenetlus algatatakse *ex officio* pärast seda, kui kohus saab surmatunnistuse, väljavõtte surmade registrist või samaväärse dokumendi. Kohus usaldab pärimismenetluse toimetamise tema tööpiirkonnas tegutsevale notaribüroole, edastab sellele büroole surmatunnistuse ja näeb ette tähtajad menetluse toimetamiseks. Notar toimetab menetluse kohtu usaldusisikuna vastavalt kohtu otsusele, millega usaldatakse menetluse toimetamine talle, ja vastavalt pärimisseadusele. Üldjuhul toimetab pärimismenetlust notar kohtu usaldusisikuna ning vaid erandkorras teeb seda kohus ise.

Notaril, kes toimetab pärimismenetlust kohtu usaldusisikuna, on sarnaselt kohtunikule või esimese astme kohtu nõunikule õigus teha menetluse käigus vajalikke toiminguid ja otsuseid, välja arvatud juhul, kui pärimisseaduses on sätestatud teisiti. Kui pooled vaidlustavad notari toimetatava menetluse raames faktilised asjaolud, millel

põhineb mõni nende õigus (näiteks pärimisõigus, pärandiosa suurus jne) või millest sõltub pärandvara koosseis või annaku ese, peab notar saatma toimiku tagasi kohtule, et kohus saaks teha otsuse menetluse peatamise kohta ning anda pooltele juhised tsiviil- või haldusasja algatamiseks. Kui notari juures toimuva menetluse käigus vaidlustavad pooled asjaolud, millest sõltuvad õigused testamendijärgsele pärandile või muud õigused, peab notar tagastama toimiku kohtule, kes soovib pärimisasja pooltel algatada tsiviil- või haldusasja, kuid ei peata pärimismenetlust. Konkreetsetel seaduses sätestatud juhtudel (kui tehakse otsus pärandvara eraldamise kohta pärija varast, nende kaaspärijate õiguse kohta, kes olid elanud koos testatoriga ja kellel oli testatoriga varaühisus, ning majapidamisesemete jagamise kohta) võib notar teha otsuse ainult kõigi menetlusosaliste nõusolekul. Vastasel juhul peab notar samuti toimiku kohtule tagasi saatma. Kohus, kes on usaldanud pärimismenetluse toimetamise notarile, jälgib tema tööd pidevalt.

Pärimisistung on pärimismenetluse peamine osa ning neid võib korraldada mitu.

Pärimisistungit ei korraldata juhul, kui lahkunu ei jätnud pärandvara või kui ta jättis ainult vallasvara ja samaväärsed õigused ning ükski pärija ei nõua pärimismenetluse läbiviimist.

Pärimisistungile kutsutakse menetlusosalised (pärijad, annakusaajad, muud isikud, kellel on õigused seoses pärandvaraga), isikud, kes võivad seaduslikult nõuda pärandit (kui on olemas testament), testamenditäitja (kui selline isik on määratud) ja teised huvitatud isikud. Kohtukutses annab kohus või notar huvitatud isikutele teada menetluse algatamisest ning sellest, kas talle on esitatud mingi testament. Kohtukutsesega palutakse huvitatud isikutel viivitamata esitada kirjalik testament või suulist testamenti tõendav dokument, kui see peaks olema nende valduses, või nimetada suulise testamendi tegemise juures olnud tunnistajad. Sellistele huvitatud isikutele antakse kohtukutses konkreetset teada, et kuni esimeses astmes otsuse tegemiseni võivad nad teha avalduse pärandist loobumiseks suuliselt istungil või kinnitatud dokumendi kujul avalikult ning et istungile mitteilmumist või sellise avalduse tegemata jätmist käsitatakse nende soovina olla pärija.

Pärimisistungil arutatakse mis tahes küsimusi, mis on olulised pärimismenetluses otsuse tegemiseks, eelkõige küsimusi, mis on seotud pärimisõigusega, pärandiosa suurusega ja õigusega annakule. Kohus või notar teeb otsuse kõigi istungite põhjal. Kohtul või notaril on õigus kindlaks teha fakte, mida menetlusosalised ei ole esitanud, ning samuti on tal õigus esitada tõendeid, millest menetlusosalised ei ole teatanud, kui kohus või notar leiab, et sellised faktid ja tõendid on olulised otsuse tegemiseks. Kohus või notar teeb otsuse õiguste kohta üldjuhul pärast seda, kui huvitatud isikutele on antud võimalus esitada vajalikud avaldused. Nende isikute õigusi, kes küll kutsuti nõuetekohaselt kohtusse, kuid kes istungile ei ilmunud, kaalub kohus või notar vastavalt talle teadaolevale teabele, arvestades samas nende isikute kirjalikke avaldusi, mis esitatakse kuni otsuse tegemiseni.

Pärimisega seotud avaldused on avaldused, millega pärija võtab pärandi vastu või loobub sellest. Igal isikul on õigus teha pärimisega seotud avaldus, kuid keegi ei ole selleks kohustatud. Leitakse, et kui isik ei ole esitanud pärandist loobumise avaldust, siis ta soovib olla pärija. Isik, kes on esitanud kehtiva avalduse pärandi vastuvõtmiseks, ei saa hiljem pärandist loobuda. Kohus või notar ei nõua kelleltki pärimisega seotud avalduse esitamist, kuid pärija, kes soovib sellist avaldust teha, võib seda teha suuliselt pärimisasja menetlevas kohtus või pärimismenetlust toimetava notari juures või ükskõik millises muus esimese astme kohtus või esitada pärimisega seotud avaldust sisaldava kinnitatud dokumendi pärimisasja menetlevale kohtule või pärimismenetlust toimetavale notarile. Kui pärija esitab pärandist loobumise avalduse, peab kohus või notar hoiatama teda sellise avaldusega kaasnevate tagajärgede eest ning andma talle teada, et pärandist loobumise avalduse võib pärija teha kas ainult enda nimel või enda ja oma alanejate sugulaste nimel.

Kohus peatab pärimismenetluse ja soovib pooltel algatada kas tsiviil- või haldusasja, kui pooled vaidlustavad asjaolud, millest sõltub mõni nende õigustest, pärandvara koosseis või annaku ese. Sellel poolel, kelle õigust peab kohus vähem usutavaks, soovatakse algatada tsiviil- või haldusasi. Kui pooled vaidlustavad faktid, millest sõltuvad õigused testamendijärgsele pärandile või muud õigused, soovib kohus pooltel algatada tsiviil- või haldusasja, kuid ei peata pärimismenetlust.

Pärimismenetluse lõppedes teeb kohus või notar pärimisasjas otsuse. Kuna Horvaatia õiguse kohaselt toimub pärimine *ipso iure* (õiguse enese põhjal) testatori surma ajal, on pärimisasjas tehtav otsus deklaratiivset laadi. Otsuses määratakse kindlaks, kellest on saanud pärast testatori surma pärija ning millised õigused on saanud teised isikud.

Otsuse sisunõuded on ette nähtud pärimisseadusega ning need on järgmised:

- 1) testaatori ees- ja perekonnanimi, isikukood, ühe vanema nimi, sünniaeg, kodakondsus, abielunime kandvate isikute puhul nende perekonnanimi enne abiellumist;
- 2) kinnisvara koos kinnistusraamatu andmetega, mis on vajalikud registreerimiseks; vallasvara ja muud õigused, mis kohtu hinnangul kuuluvad pärandvara koosseisu;
- 3) pärija ees- ja perekonnanimi, isikukood, alaline elukoht, pärija ja testaatori vaheline suhe, see, kas pärija pärib seaduse või testamendi alusel; mitme pärija korral iga pärija osa pärandvarast suhtarvu kujul;
- 4) kas pärija õigused on tingimuslikud või seotud tähtaja või juhistega ning kui on, siis kas ja kuidas on need õigused muul viisil piiratud või koormatud ja kelle kasuks;
- 5) testaatori pärandvaraga seotud annakusaajad või isikud, kellel on mingid muud pärandvarast tulenevad õigused (isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood, alaline elukoht), ning nende õiguste täpne kirjeldus.

Pärimisasjas tehtud otsus edastatakse kõigile pärijatele ja annakusaajatele ning samuti isikutele, kes on taotlenud pärimist menetluse jooksul. Pärimisasjas tehtud lõplik otsus edastatakse pädevale maksuasutusele ja pädevale kinnistusraamatut pidavale kohtule hiljemalt 15 päeva pärast otsuse lõplikuks muutumise kuu lõppu.

Pärimisasjas tehtud otsuses märgib kohus või notar, et pärast otsuse lõplikuks muutumist tuleb teha vajalikud kinnistusraamatu kanded vastavalt kinnistusraamatuseadusele ning et kohtule, notarile või nende juhiste kohaselt kolmandale isikule hoiule antud vallasvara võib üle anda volitatud isikutele.

Enne pärimisasjas otsuse tegemist võib kohus või notar annakusaaja palvel teha annaku kohta eraldi otsuse, tingimusel et pärijad ei ole sellist annakut vaidlustanud. Kui pärandvara koosseis on vaidlustatud vaid osaliselt, võidakse pärimisasjas teha osaline otsus eesmärgiga kindlaks teha pärijad ja annakusaajad ning see pärandvara osa, mis ei ole vaidlustatud.

Notari kui kohtu usaldusisiku poolt pärimismenetluse raames tehtud otsuse peale võib esitada vastuväite. See tuleb esitada notarile kaheksa päeva jooksul alates otsuse menetlusosalistele kättetoimetamisest ning notar peab esitama selle koos toimikuga viivitamata pädevale esimese astme kohtule. Vastuväiteid menetleb üks kohtunik. Kohus lükkab tagasi hilinemisega esitatud, pooliku või vastuvõetamatu vastuväite. Notari otsuse peale esitatud vastuväite kohta otsuse tegemisel võib kohus jätta notari otsuse jõusse täielikult või osaliselt või siis selle tühistada. Kui otsus tühistatakse (täielikult või osaliselt), teeb kohus tühistatud osa kohta ise otsuse. Kohtu otsuse peale, millega notari otsus täielikult või osaliselt tühistati, ei ole võimalik esitada eraldiseisvat apellatsiooni. Vastuväidet käsitlev otsus toimetatakse menetlusosalistele ja notarile.

Esimese astme kohtus pärimisasjas tehtud otsuste peale võib esitada apellatsiooni, kui pärimisseaduses ei ole sätestatud teisiti. Apellatsioon tuleb esitada 15 päeva jooksul alates esimese astme kohtu otsuse kättetoimetamisest. Apellatsioon tuleb esitada esimese astme kohtule, kes võib õigeaegselt esitatud apellatsiooni alusel teha uue otsuse, millega muudetakse vaidlustatud otsust, tingimusel et sellega ei rikuta muude isikute õiguseid, mis tulenevad sellest vaidlustatud otsusest. Kui esimese astme kohus ei muuda oma otsust, edastab ta apellatsiooni teise astme kohtule olenemata sellest, kas apellatsioon esitati seaduses sätestatud tähtaja jooksul. Üldjuhul teeb teise astme kohus otsuse ainult õigeaegselt esitatud apellatsiooni kohta, kuid ta võib menetlusse võtta ka sellise apellatsiooni, mis esitati pärast tähtaja möödumist, tingimusel et sellega ei rikuta teiste isikute õigusi, mis tulenevad sellest vaidlustatud otsusest.

Pärimismenetluste puhul ei ole lubatud kasutada erakorralisi õiguskaitsevahendeid.

7 Kuidas ja millal saab isikust pärija või annakusaaja?

Pärijaks saadakse kas seaduse või testamendi alusel *ipso iure* (õiguse enese põhjal) testaatori surma hetkel. Sel ajal omandab pärija pärimisõiguse ning lahkunu vara läheb talle seadusega üle ja sellest saab tema pärandus. Pärimisõiguse saamiseks ei pea esitama avaldust pärandi vastuvõtmise kohta. Kui isik ei soovi olla pärija, on tal õigus loobuda pärandist kuni esimeses astmes otsuse tegemiseni.

Annakusaajal tekib õigus annakule testaatori surma hetkel.

Pärimismenetlust, mille eesmärk on kindlaks teha testaatori pärijad ja testaatori pärandvara ning see, millised

muud õigused on pärijatel, annakusaajatel ja muudel isikutel seoses pärandvaraga, on kirjeldatud pärimismenetlust käsitlevale küsimusele nr 6 antud vastuses.

8 Kas pärija pärib ka surnu võlad? Kui jah, siis millistel tingimustel?

Pärijad, kes ei ole pärandist loobunud, vastutavad solidaarselt testataori võlgade eest nende saadud pärandiosa väärtuse ulatuses.

9 Milliseid dokumente ja/või millist teavet üldjuhul nõutakse kinnisvara registreerimiseks?

Kohus või kohtu usaldusisikuna pärimismenetlust toimetanud notar edastab pärimisasjas tehtud lõpliku otsuse pädevale kinnistusraamatut pidavale kohtule *ex officio* hiljemalt 15 päeva pärast otsuse lõplikuks muutumise kuu lõppu.

Kui pool esitab pärimisasjas tehtud otsuse või Euroopa pärimistunnistuse põhjal kinnistusraamatus registreerimise avalduse, tuleb pädevale kinnistusraamatut pidavale kohtule esitada järgmised dokumendid:

1. registreerimisavaldus;
2. pärimisasjas tehtud otsuse originaal või kinnitatud ärakiri või selle ärakiri koos kinnitusega, et otsus on lõplik, või kui otsus pärimisasjas tehti liikmesriigis, siis täidetavaks tunnistamise otsuse kinnitatud ärakiri või Euroopa pärimistunnistus;
3. kui pärimisasjas tehtud otsus või Euroopa pärimistunnistus ei ole horvaadi keeles, siis vandetõlgi tehtud tõlge horvaadi keelde;
4. kui avalduse esitajat esindab advokaat, tuleb esitada volikirja originaal või kinnitatud koopia;
5. kui avalduse esitaja ei ole määranud enda esindajaks advokaati ja ta viibib välisriigis, peab ta määrama dokumentide vastuvõtmiseks Horvaatia residendist advokaadi.

9.1 Kas pärandi hooldaja määramine on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik? Kui see on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik, milliseid samme tuleb selleks astuda?

Horvaatia õiguse kohaselt ei pea määrama pärandi hooldajat. Seda sellepärast, et pärandvara läheb pärijatele üle automaatselt pärandi avanemisel (kui testator sureb või tunnistatakse surnuks).

Kuid Horvaatia õiguses on sätestatud, et konkreetsetel juhtudel määrab pärimisasju menetlev kohus pärandvarale ajutise hooldaja. Seda tehakse siis, kui pärijad või nende asukoht ei ole teada või kui nendega ei saada ühendust ning muudel vajalikel juhtudel. Pärandi ajutine hooldaja võib pöörduda kohtusse või teda võib kaevata kohtusse, ta võib koguda nõudeid või tasuda võlgu pärijate nimel ning esindada pärijaid. Vajaduse korral võib kohus kindlaks määrata pärandi hooldaja eriõigused ja -kohustused. Samuti võib kohus määrata hooldaja sellele pärandvarale, mis on eraldatud pärijate varast testataori võlausaldajate palvel.

9.2 Kellel on õigus surma puhuks tehtud korraldus täide viia ja/või pärandit hooldada?

Pärandit valitsevad pärijad, välja arvatud erandjuhtudel, kui see on tehtud ülesandeks testamenditajale või pärandi hooldajale.

Testator võib testamendiga määrata ühe testamenditajaja või mitu testamenditajajat. Testamenditajaks määratud isik ei pea neid ülesandeid vastu võtma. Testamenditajaja ülesanded on kindlaks määratud testator oma testamendis. Kui testator ei ole andnud konkreetseid juhiseid, peab testamenditajaja tegema eelkõige järgmist:

- hoolitsema pärandvara eest ja tegema kõik selle vara säilitamiseks pärijate nimel ja eest;
- valitsema pärandvara;
- tegema kõik vajaliku võlgade tasumiseks ja annakute täitmiseks pärijate nimel ja eest.

Seda tehes peab testamenditajaja igati tagama, et testamendi täitmine toimub testataori soovi kohaselt.

9.3 Millised on pärandi hooldaja volitused?

Horvaatia õiguse kohaselt üldjuhul pärandi hooldajat ei määrata. Seda sellepärast, et pärandvara läheb pärijatele üle automaatselt pärandi avanemisel (kui testaator sureb või tunnistatakse surnuks). Pärija valitseb ja käsutab pärandi hulka kuuluvat vara. Kui pärijaid on mitu, siis kuni iga pärija pärandiosa kindlaksmääramiseni valitsevad ja käsutavad kaaspärijad pärandi hulka kuuluvat vara kaasomanikena, välja arvatud seda osa pärandvarast, mille valitsemine on usaldatud testamenditajale või pärandi hooldajale.

Pärast seda, kui pärimisasjas tehtud lõpliku otsusega on iga pärija pärandiosa kindlaks määratud ja seni kuni pärandvara on jagatud, valitsevad ja käsutavad kaaspärijad pärandvara vastavalt ühismandis olevate asjade suhtes kohaldatavatele normidele. See ei puuduta pärandvara seda osa, mille valitsemine on usaldatud testamenditajale või pärandi hooldajale.

10 Millised dokumendid antakse üldjuhul välja siseriikliku õiguse kohaselt pärimismenetluse jooksul või selle lõpus, tõendades pärandisaajate staatust ja õigusi? Kas neil on konkreetne tõendusjõud?

Kui määratud on testamenditaja, siis menetluse käigus väljastab kohus sellele isikule tema taotluse alusel viivitamata tõendi, mis kinnitab selle isiku õigusi ja volitusi testamenditajana, lisades märke, et testamenditaja avaldusi tuleb käsitada testaatori avaldustena. Kui isik käitub heauskelt vastavalt selle isiku avaldusele, kes on määratlenud end kohtu tõendi alusel testamenditajana, ei saa teda vastutusele võtta seoses pärijatele tekitatud mis tahes kahjuga. Kui kohus vabastab testamenditaja, peab testamenditaja kohtule viivitamata tagastama tõendi, mis kinnitab tema õigusi ja volitusi testamenditajana. Vastasel juhul vastutab ta mis tahes kaasneda võiva kahju eest.

Pärimismenetluse lõppedes tehakse pärimisasjas otsus. Selles otsuses määratakse kindlaks, kellest on saanud testaatori pärija pärast testaatori surma ning ka see, millised õigused on seetõttu saanud teised isikud. Kuna Horvaatia õiguse kohaselt saab isik pärijaks *ipso iure* (õiguse enese põhjal), ei ole pärija kindlakstegemise eesmärk mitte pärimisõiguse omandamine või pärandi saamine (see kõik on juba toimunud testaatori surma hetkel), vaid pelgalt võimaldada ja hõlbustada pärimisega kaasnenu õiguste kasutamist ja kohustuste täitmist.

Pärimisasjas tehtud lõpliku otsuse mõju seisneb selles, et selle lõpliku otsusega määratakse kindlaks pärandvara koosseis, testaatori pärijad, neile kuuluva pärandiosa suurus, see, kas pärimisõigus on piiratud või koormatud, ning kui on, siis ka see, kas on olemas mis tahes õigus annakule, ning kui see on olemas, siis milline.

Pärimisasjas tehtud lõpliku otsuse sisu võib vaidlustada isik, kes pärimisseaduse alusel ei ole seotud pärimisasjas tehtud otsuse lõplikkusega, esitades tsiviilhagi isikute vastu, kes saavad kasu järeldustest, mille tõepärasuse ta vaidlustab.

Pärimisasjas tehtud lõplik otsus ei ole siduv nende isikute suhtes, kes väidavad, et neil on õigus pärandvara osale, tingimusel et nad ei ole osalenud pärimismenetluses menetlusosalistena ja neid ei ole ka nõuetekohaselt kutsutud selles menetluses osalema. Selline otsus ei ole siduv ka nende isikute suhtes, kes väidavad, et testaatori surma tõttu on neil pärimisõigus testamendi või seaduse alusel või et neil on õigus annakule, tingimusel et nad ei ole osalenud pärimismenetluses menetlusosalistena ja neid ei ole ka nõuetekohaselt kutsutud selles menetluses osalema.

Ka nende isikute suhtes, kes on osalenud pärimismenetluses menetlusosalistena või kes on nõuetekohaselt kutsutud selles menetluses osalema, ei ole pärimisasjas tehtud lõplik otsus erandina siduv õiguste osas, mis tulenevad hiljem leitud testamendist, ning õiguste osas, mis on kindlaks määratud tsiviilkohtu- või halduskohtumenetluse käigus (mille algatamist neil soovitati) pärast pärimisasjas tehtud otsuse lõplikku muutumist, tingimusel et täidetud on eeltingimused, mille alusel nad võivad tsiviilhagis nõuda menetluse kordamist.

See veebileht on osa portaalist „Teie Euroopa“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

■ Viimati uuendatud: 04/09/2025

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.